שלטון החוק כתשתית כלכלית: השוואה לז׳נבה, להונג קונג ולדובאי

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

ז׳נבה: מרכז משפטי בדמוקרטיה פדרלית

התשתית המשפטית של ז׳נבה נשענת על יסוד אחר. בתי המשפט שלה הם קנטונליים, וערכאת הערעור האחרונה היא בית המשפט הפדרלי העליון בלוזאן, ששופטיו נבחרים על ידי האספה הפדרלית לתקופות כהונה של שש שנים הניתנות לחידוש.[1] עצמאותה של מערכת המשפט השווייצרית נשענת על לגיטימיות דמוקרטית ועל איזון פדרלי. עצמאותה של מערכת המשפט בסינגפור נשענת על קביעות כהונה חוקתית ועל התרבות המקצועית של סגל שופטים קטן ובעל כישורים גבוהים. שתי המערכות מייצרות בתי משפט שצדדים מסחריים נותנים בהם אמון. כרך ז׳נבה מתאר כיצד בתי המשפט השווייצריים עיצבו את דיני ניהול הנכסים, למשל בכך שחייבו בנקים להעביר ללקוחותיהם עמלות חוזרות (retrocessions), אלא אם הלקוח ויתר עליהן כדין לאחר שקיבל מידע מלא.[2]

בניגוד לציריך, אין בז׳נבה בית משפט מסחרי ייעודי. מאז התיקון לחוק סדר הדין האזרחי השווייצרי (ZPO/CPC) שהתקבל ב־17 במרץ 2023, רשאים הקנטונים להקצות סכסוכים מסחריים בינלאומיים לבית משפט מסחרי ולהתיר את השימוש באנגלית כשפת ההליך. ז׳נבה הכינה הצעת חוק ב־2026.[3] סינגפור עשתה את הצעד המקביל כבר ב־2015, עם בית המשפט המסחרי הבינלאומי של סינגפור (SICC). ההבדל בעיתוי משקף הבדל בשיטה: הרפורמה

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

השווייצרית נזקקה לחוק פדרלי ולחוקי יישום קנטונליים, ואילו סינגפור פעלה באמצעות תיקונים לחוקה ולחוק בית המשפט העליון (Supreme Court of Judicature Act) בתוך תחום שיפוט אחד.[4]

בתחום השחיתות שני תחומי השיפוט קרובים זה לזה. שווייץ דורגה במקום השישי במדד תפיסת השחיתות לשנת 2025 עם 80 נקודות, לעומת המקום השלישי של סינגפור עם 84. World Justice Project אינו כולל את שווייץ במדד שלו, ולכן ההשוואה המפורטת ביותר של שלטון החוק אינה זמינה לגבי צמד זה.[5] לשני המרכזים אותה נקודת תורפה. המגזר הציבורי בשניהם נקי, אך הבנקים חשופים לפירות של שחיתות שבוצעה בחו"ל. שניהם נתקלו בפרשות שבהן כספים של קרנות ממשלתיות של מדינות אחרות עברו דרך הבנקים שלהם.

הונג קונג: משפט מקובל תחת ריבון אחר

הונג קונג היא המתחרה הקרובה ביותר של סינגפור, ותחום השיפוט שמערכת המשפט שלו דומה לה ביותר. שתיהן ירשו את המשפט המקובל האנגלי, בשתיהן מתנהלת ההתדיינות המסחרית באנגלית, ולשתיהן רשויות מוערכות למאבק בשחיתות. הנציבות העצמאית נגד שחיתות (Independent Commission Against Corruption) של הונג קונג נוסדה ב־1974.[6] הדירוגים מפרידים ביניהן בכל זאת. ב־2025 דורגה הונג קונג במקום ה־24 במדד World Justice Project עם ציון של 0.72, ובמקום השנים־עשר במדד תפיסת השחיתות עם 76 נקודות. במהדורת 2026 שמרה על המקום ה־24, עם ציון של 0.71. בסקר *Doing Business* האחרון היא דורגה במקום ה־31 באכיפת חוזים, לעומת המקום הראשון של סינגפור.[7]

ההבדל המכריע הוא חוקתי. בתי המשפט של הונג קונג פועלים תחת החוק הבסיסי (Basic Law), שפרשנותו הסופית נתונה לוועדה המתמדת של הקונגרס העממי הלאומי בבייג'ינג. חקיקת הביטחון הלאומי של 2020 שינתה את הסביבה שבה הם פועלים.[8] בתי המשפט של סינגפור הם הסמכות הסופית לגבי הדין שלה עצמה. עבור משקיעים המחפשים פורום של משפט מקובל באסיה, שאין מעל הערכאה העליונה שלו סמכות חיצונית, ההבדל הזה הפך לאחד היתרונות העיקריים של סינגפור. פרק K.III חוזר לתחרות בין שני המרכזים.

דובאי: בתי משפט שנבנו עבור מרכז פיננסי

דובאי בחרה במודל שלישי. לאזור הסחר החופשי הפיננסי שלה, Dubai International Financial Centre, יש חקיקה משלו המבוססת על המשפט המקובל ובתי משפט משלו. הם פועלים באנגלית, עם שופטים שחלקם באים מתחומי שיפוט של המשפט המקובל, לצד בתי

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

המשפט של האמירות הפועלים בשיטה הקונטיננטלית.[9] איחוד האמירויות הערביות דורג במקום ה־37 במדד World Justice Project ב־2025 עם ציון של 0.64, ובמקום ה־21 במדד תפיסת השחיתות עם 69 נקודות. במהדורת 2026 של המדד עלה למקום ה־36, עם ציון מעוגל שלא השתנה.[10]

המודל של דובאי יוצר מובלעת של משפט מקובל בתוך שיטת משפט אחרת. סינגפור מחילה את המשפט המקובל בכל שטחה, כך שבתי המשפט המסחריים שלה הם חלק ממערכת השיפוט הרגילה של המדינה. מודל המובלעת מאפשר התחלה מהירה, וזה מסביר את משיכתו במפרץ. חולשתו טמונה בממשק עם המערכת שמסביב, למשל כאשר יש לאכוף פסק דין מחוץ לאזור. המודל המשולב של סינגפור נמנע מממשק כזה, משום שאותו בית משפט עליון הדן בתיקים מסחריים מפקח גם על אכיפת פסקי הדין שלו בכל רחבי המדינה.

במספרים

חוק בית המשפט העליון (Supreme Court of Judicature Act): בתוקף מ־9 בינואר 1970. ביטול הערעורים למועצה החסית (Privy Council): 8 באפריל 1994. חוק החלת הדין האנגלי (Application of English Law Act): 12 בנובמבר 1993. בית משפט עליון שאורגן מחדש עם חטיבה לערעורים וחטיבה כללית: 2 בינואר 2021. סגל השופטים של בית המשפט העליון באוקטובר 2026: 32 שופטים כולל נשיא בית המשפט העליון, ו־26 שופטים בינלאומיים. גיל הפרישה של שופטי בית המשפט העליון: 65 (סעיף 98(1)). ייסוד הלשכה לחקירת שחיתות (Corrupt Practices Investigation Bureau): ספטמבר 1952. חוק מניעת השחיתות (Prevention of Corruption Act): 17 ביוני 1960, עונש מרבי של 100,000 דולר סינגפורי ($S) וחמש שנות מאסר לכל אישום, שבע שנים בחוזים ממשלתיים. דיווחים על שחיתות ב־2025: 160, מהם 68 תיקים שנרשמו ו־90 אנשים שהועמדו לדין, 94 אחוזים מהם מהמגזר הפרטי. מדד תפיסת השחיתות 2025: 84 נקודות, מקום 3 מתוך 182. מדד שלטון החוק של WJP לשנת 2025: ציון 0.78, מקום 16 מתוך 143, עם מקום 2 בהיעדר שחיתות ומקום 28 במגבלות על סמכויות הממשלה (מהדורת 2026: 0.79, מקום 14). *Doing Business 2020*: מקום 1 באכיפת חוזים, 164 ימים, 25.8 אחוזים משווי התביעה. Freedom House 2025: 48 מתוך 100, "חופשית חלקית" (Partly Free).

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

הערות

1. Wikipedia, "Federal Supreme Court of Switzerland" (נצפה בנובמבר 2026): השופטים "elected by the United Federal Assembly" לתקופת כהונה של שש שנים, וניתן לבחור בהם מחדש ללא הגבלה, בכפוף לגיל מרבי של 68. ↩

2. Ressos, *Genève, place financière internationale*, partie F, chapitre III, הסעיף « Le contentieux bancaire devant les tribunaux genevois » (כתב יד, נפתח בנובמבר 2026), המצטט את ATF 132 III 460 מ־22 במרץ 2006 ואת ATF 138 III 755 מ־30 באוקטובר 2012 בדבר חובתם של מנהלי נכסים ובנקים להעביר עמלות חוזרות לפי art. 400 CO 1 al. ↩

3. Ressos, *Genève, place financière internationale*, partie F, chapitre III, הסעיף « Les tribunaux et le contentieux international à Genève » (כתב יד, נפתח בנובמבר 2026): התיקון לחוק סדר הדין האזרחי שהתקבל ב־17 במרץ 2023 מתיר לקנטונים להקצות סכסוכים מסחריים בינלאומיים לבית המשפט המסחרי ולהתיר שימוש באנגלית; Genève attractive, 6 במרץ 2026: הצעת חוק בהכנה, והגשתה מתוכננת לאביב 2026. ↩

4. ה־SICC נוצר מכוח Constitution of the Republic of Singapore (Amendment) Act 2014 ו־Supreme Court of Judicature (Amendment) Act 2014. לפי Wikipedia, "Singapore International Commercial Court" (נצפה בנובמבר 2026), בית המשפט "was established on 5 January 2015"; ראו פרק F.III. ↩

5. Transparency International, דפי המדינה "Switzerland" ו־"Singapore", transparency.org, נצפה בנובמבר 2026): שווייץ 80/100, מקום 6/182; סינגפור 84/100, מקום 3/182. World Justice Project, *WJP Rule of Law Index 2025* (נפתח בנובמבר 2026): שווייץ אינה מופיעה בטבלה העולמית של 143 המדינות ותחומי השיפוט. ↩

6. Wikipedia, "Independent Commission Against Corruption (Hong Kong)" (נצפה בנובמבר 2026): הוקמה ב־15 בפברואר 1974 מכוח Independent Commission Against Corruption Ordinance (Cap. 204). ↩

7. World Justice Project, *WJP Rule of Law Index 2025*, טבלה עולמית: "24 Hong Kong SAR, China 0.72". World Justice Project, *WJP Rule of Law Index 2026* (נפתח בנובמבר 2026), טבלה עולמית: "24 Hong Kong SAR, China 0.71".

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Transparency International, דף המדינה "Hong Kong" (נצפה בנובמבר 2026): 76/100, מקום 12/182. World Bank, *Doing Business 2020: Economy Profile of Singapore*, עמ' 52: "69.1: Hong Kong SAR, China (Rank: 31)". ↩

8. Basic Law of the Hong Kong Special Administrative Region, סעיף 158 (פרשנות על ידי הוועדה המתמדת של הקונגרס העממי הלאומי); Law of the People's Republic of China on Safeguarding National Security in the Hong Kong Special Administrative Region, בתוקף מ־30 ביוני 2020. ↩

9. Wikipedia, "DIFC Courts" (נצפה בנובמבר 2026): Dubai Law No. 12 of 2004 הקים את הרשות השיפוטית של ה־DIFC, הכוללת בית משפט של ערכאה ראשונה ובית משפט לערעורים, שהחלה לפעול ב־2006; "an independent English-language common law judiciary", עם שופטים מאיחוד האמירויות, אוסטרליה, אנגליה ווילס, סקוטלנד ומלזיה. ↩

10. World Justice Project, *WJP Rule of Law Index 2025*, טבלה עולמית: "37 United Arab Emirates 0.64". World Justice Project, *WJP Rule of Law Index 2026* (נפתח בנובמבר 2026), טבלה עולמית: "36 United Arab Emirates 0.64". Transparency International, דף המדינה "United Arab Emirates" (נצפה בנובמבר 2026): 69/100, מקום 21/182. ↩

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.